

мінімальним й не перевищувати 10-15%, інакше доцільність здійснення економічної діяльності підприємства може стати доволі сумнівною.

В цілому, оцінювання результатів функціонування системи економічної безпеки підприємства на основі даних бухгалтерського обліку представляє безпосередній інтерес, оскільки результати такого оцінювання можуть знайти використання для оцінювання підрозділу, який займається питаннями економічної безпеки, прийняття рішень щодо удосконалення діяльності такого підрозділу, збільшення або зменшення коштів, які будуть виділятися на забезпечення економічної безпеки тощо. Використання індикаторного методу в такій ситуації забезпечує простоту розрахунку й об'єктивність отриманих результатів, й, отже об'єктивний характер їхньої інтерпретації.

Список використаних джерел

1. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: Монографія. – Львів: Арал, 2008. – 384 с.
2. Зубок М.І., Рубцов В.С., Яременко С. М., Гусаров В.Г., Чернов Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. – К.:, 2012 – 226 с.
3. Ілляшенко О.В. Методологічні засади формування та функціонування механізмів системи економічної безпеки підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04, 21.04.02 / Ілляшенко Олена Вікторівна; Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Сєверодонецьк, 2016. – 516 с.
4. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: навч. посіб. / М. І. Камлик. – К.: Атіка, 2005. – 432 с.
5. Ляшенко О.М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства [монографія] /О.М. Ляшенко – Луганськ: вид-во СНУ ім.В.Даля, 2011. – 400 с.
6. Овчаренко Є.І. Методологія формування та узгодження цілей у системі економічної безпеки підприємства: дис. ... доктора екон. наук: 08.00.04, 21.04.02 / Овчаренко Євген Іванович. – Сєверодонецьк, 2015. – 631 с.

УДК 658

Безверхий К.В., к.е.н., докторант

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (м. Київ, Україна)

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Для розуміння повноти економічної сутності такого нового виду звітності як інтегрована, вирішення питань єдиної структури інтегрованої звітності, затвердження порядку її складання і подання на законодавчому рівні, визначення добровільності подання такої звітності підприємствами необхідно проаналізувати фундаментальні концепції інтегрованої звітності. Вищезазначене актуалізує питання розгляду фундаментальних концепцій інтегрованої звітності.

Відповідно до п. 2 Міжнародних основ інтегрованої звітності (англ. – The International <IR> Framework) (далі – <IRF>) [1] фундаментальні концепції інтегрованої звітності є:

1. Концепція створення вартості для підприємства і для зацікавлених сторін [1, п. 2Б].

Вартість не створюється тільки силами самої організації або тільки всередині неї, вона: а) піддається впливу зовнішнього середовища; б) створюється через взаємодію з зацікавленими сторонами; в) залежить від різних ресурсів [1, п. 2.2].

Вартість, що створюється організацією протягом тривалого часу, проявляється в збільшенні, зменшенні або трансформації капіталу в результаті комерційної діяльності організації. Така вартість має два аспекти – вартість, створювана для: а) самої організації, що забезпечує повернення інвестицій постачальникам фінансової капіталу; б) зацікавлених сторін і суспільства в цілому [1, п. 2.4].

Постачальники фінансового капіталу зацікавлені у вартості, яку організація створює для себе. Вони також зацікавлені у вартості, яку організація створює для інших, коли вона впливає на можливість організації створювати вартість для себе або відноситься до заявленої цілі організації (наприклад, явної соціальної цілі), яка впливає на їх оцінку [1, п. 2.5].

Здатність організації створювати вартість для себе пов'язана з вартістю, яку вона створює для інших. Це відбувається за рахунок широкого спектру дій, взаємодій і відносин на додаток до таких, як, наприклад, продажу клієнтам, які безпосередньо пов'язані зі змінами у фінансовому капіталі. До даного спектру відносяться, наприклад, вплив результатів комерційної діяльності організації на задоволеність клієнтів; готовність постачальників працювати з організацією та умови, на яких вони готові це робити; ініціативи, які бізнес-партнери погодилися вжити разом з організацією; репутація організації; умови, що накладаються на соціальні ліцензії для роботи організації; а також нав'язування умов ланцюжку поставок або юридичних вимог [1, п. 2.6].

Якщо діяльність, взаємодії та відносини істотно впливають на здатність організації створювати вартість для себе, вони включаються в інтегрований звіт. Сюди входить врахування того, в якому ступені вплив на капітали виходить за рамки самої організації (тобто витрати або інший вплив на капітали, які не належать організації) [1, п. 2.7].

Зовнішні наслідки можуть бути позитивними або негативними (тобто вони можуть приводити збільшення або зниження вартості, втіленої в капіталах). Зовнішні наслідки можуть в кінцевому підсумку збільшувати або знижувати вартість, яка створена для організації. У зв'язку з цим постачальниками фінансового капіталу необхідна інформація про суттєві зовнішні наслідки, щоб вони могли оцінити їх вплив та відповідним чином розподіляти ресурси [1, п. 2.8].

Попри те, що вартість створюється протягом різних часових періодів і для різних зацікавлених сторін за допомогою різних капіталів, незрозуміло її створення через максимізацію одного капіталу при ігноруванні інших. Наприклад, максимізація фінансового капіталу (наприклад, прибутку) за рахунок людського капіталу (наприклад, при невідповідній політиці та практиці управління людськими ресурсами) навряд чи приведе до максимізації вартості для організації протягом довгострокового періоду [1, п. 2.9].

2. Концепція капіталів [1, п. 2В]. Загальні запаси капіталів не є незмінними протягом тривалого часу. По мірі того, як капітали збільшуються, зменшуються або перетворюються, між ними і всередині них відбувається постійний кругообіг. Наприклад, коли організація покращує свій людський капітал за допомогою навчання, відповідні витрати на навчання зменшують її фінансовий капітал. В результаті фінансовий капітал перетворюється в людський. Незважаючи на простоту цього прикладу, який представлений тільки з точки зору організації, він показує постійну взаємодію та перетворення, що відбувається між капіталами, хоча й різними темпами і з різними результатами [1, п. 2.12].

Різноманітні види діяльності ведуть до значно більш складного збільшення, зменшення або перетворення, і передбачають широке поєднання капіталів або їх компонентів (наприклад, вода використовується для вирощування урожаю, який використовується як корм для скоту, все це – компоненти природного капіталу) [1, п. 2.13]. Навчання новим знанням працівників з одного боку є збільшення людського капіталу, а з іншого втілення набутих знань працівників у розробку нових видів продукції (отримання патентів, свідоцтв авторського права) є складовою інтелектуального капіталу, тобто спостерігається поєднання двох видів капіталу інтелектуального і людського. В цілому організації націлені на створення вартості, це може включати зниження вартості, укладеної в деяких капіталах, і чистому зниженню загального запасу капіталів. У багатьох випадках то, чи є чистим впливом збільшенням або зниженням (або ні тим, ні іншим, тобто вартість зберігається), буде залежати від обраної точки зору; так, в наведеному вище прикладі співробітники і роботодавці можуть по-різному оцінювати навчання [1, п. 2.14].

<IRF> не вимагає застосування категорій капіталу в інтегрованому звіті або структуризації звіту по капіталам. Швидше, капітали включені в <IRF> переважно для того,

щоб використовувати їх: а) в рамках теоретичної основи концепції створення вартості; б) в якості орієнтира, керуючись яким, організації розглядають всі форми капіталу, які вони використовують або на які вони впливають [1, п. 2.17]. Проте, Р.В. Кузіна [2, с. 562] наводить організаційну матрицю збалансованої системи показників у розрізі відповідних капіталів, що передбачені <IRF>.

3. Концепція процесу створення вартості [1, п. 2Г]. Зовнішнє середовище, включаючи економічні умови, технологічний прогрес, громадські та екологічні питання, створює контекст, в рамках якого працює організація. Місія і стратегічне бачення охоплюють всю організацію, чітко і повно визначаючи її цілі і наміри [1, п. 2.21].

Особи, наділені управлінськими функціями, відповідають за створення належної наглядової структури, що підтримує здатність організації створювати вартість [1, п. 2.22].

Ядром організації є її бізнес-модель, яка ґрунтується на різних капіталах, що розуміються як ресурси, і завдяки її комерційної діяльності перетворює їх в продукти (товари, послуги, побічні продукти і відходи). Діяльність організації та її продукти призводять до результатів з точки зору впливу на капітали. Здатність бізнес-моделі адаптуватися до змін (наприклад, в наявності, якості і доступності ресурсів) може вплинути на довгострокову життєздатність організації [1, п. 2.23].

Комерційна діяльність включає планування, проектування і виробництво продуктів або використання спеціалізованих навичок і знань при наданні послуг. Заохочення культури інновацій часто є провідним напрямком комерційної діяльності з точки зору створення нових продуктів і послуг, які мотивують попит клієнтів, підвищують ефективність і сприяють більш якісному використанню технологій, замінюють ресурси для мінімізації несприятливого соціального або екологічного впливу і знаходять альтернативні способи використання продуктів [1, п. 2.24].

Результати це внутрішні і зовнішні наслідки (позитивні і негативні) для капіталів в результаті комерційної діяльності та продуктів організації [1, п. 2.25].

Постійний моніторинг і аналіз зовнішнього середовища в контексті місії і стратегії організації дозволяють виявити ризики і можливості організації, які пов'язані з її стратегією і бізнес-моделлю [1, п. 2.26].

Стратегія організації визначає, як вона має намір знижувати ризики або керувати ними, а також максимально використовувати надані можливості. У ній встановлюються стратегічні цілі і стратегія їх досягнення, реалізація яких здійснюється за допомогою планів розподілу ресурсів [1, п. 2.27].

Організації необхідна інформація про її результати, для чого потрібно впровадження системи оцінки та моніторингу для отримання інформації, необхідної для прийняття рішень [1, п. 2.28].

Процес створення вартості не є статичним; регулярний аналіз кожного компонента і його взаємодії з іншими компонентами, а також увага до перспектив організації, призводять до їх перегляду і доопрацюванню з метою удосконалення всіх компонентів [1, п. 2.29].

Проаналізовані фундаментальні концепції інтегрованої звітності здійснюють вплив на структуру інтегрованої звітності підприємства, набір її як фінансових так і нефінансових показників, що розкривають вартість підприємства із взаємодією відповідних капіталів.

Список використаних джерел

1. The International <IR> Framework [Electronic resource]. – Mode of access: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>.

2. Кузіна Р.В. Формування системи корпоративної звітності: теорія, методологія, організація: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». – Одеса, 2016. – 591 с.